

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7381/2558

นางสาวสุนทร เขียวขจี ในฐานะผู้จัดการมรดก ของนายตั้งหรือตั้ง เขียวขจีโจทก์ นางมณฑิพย์ กัญญาคำจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1375, ป.พ.พ. มาตรา 1381, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จำเลยขณะคดีในศาลชั้นต้นก็ตาม แต่จำเลยก็ยังมีสิทธิที่จะตั้งประเด็นส่วนที่จำเลยไม่เห็นด้วย
กับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นมาในคำแก้อุทธรณ์ได้ ในประเด็นที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยฟังว่าที่ดินพิพาท
เป็นทรัพย์มรดกของนาย ต. ซึ่งจำเลยก็ได้โต้แย้งแก้อุทธรณ์ไว้ในข้อ 2 ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่
ทรัพย์มรดกของนาย ต. ไม่อาจนำไปแบ่งปันให้แก่ทายาท ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2
ตั้งประเด็นในการวินิจฉัยชี้ขาดว่า ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของนาย ต. หรือไม่ กับฟังว่าที่ดิน
พิพาทเป็นทรัพย์มรดกของนาย ต. จึงชอบแล้ว จำเลยมิได้ให้การยอมรับว่าที่ดินเป็นมรดกของนาย
ต. ซึ่งตกทอดแก่ทายาทและจำเลยแย้งการครอบครองจากทายาทอื่นจนได้สิทธิการครอบครอง
แล้วแต่อย่างใด หากแต่ให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทมิใช่ทรัพย์มรดกของนาย ต. ไม่อาจนำไปแบ่งปัน
แก่ทายาทได้ เพราะนาย ต. ยกให้นาย อ. บิดาจำเลยตั้งแต่นาย ต. มีชีวิตอยู่ เท่ากับอ้างว่าที่ดิน
พิพาทเป็นของนาย อ. และตกทอดมายังจำเลย โดยนาย อ. และจำเลยมิได้แย้งการครอบครอง
มาจากผู้ใด คดีจึงไม่ก่อให้เกิดประเด็นเรื่องแย้งการครอบครอง ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1375
วรรคสอง เพราะการแย้งการครอบครองจะมีได้ก็แต่ในที่ดินของผู้อื่น ไม่อาจแย้งการครอบครองใน
ที่ดินซึ่งตนเองมีสิทธิครอบครองหรือเป็นเจ้าของได้ แม้ภายหลังโจทก์มีหนังสือแจ้งให้ทายาทและ
นาย อ. ไปตกลงแบ่งปันทรัพย์มรดกของนาย ต. นาย อ. ได้มีหนังสือไปถึงโจทก์ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่
ทรัพย์มรดกของนาย ต. ที่จะต้องนำไปแบ่งปันแก่ทายาท ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง
ลักษณะแห่งการยึดถือ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1381 เพราะจำเลยมิได้ให้การยอมรับว่าที่ดินเป็น
ทรัพย์มรดกของนาย ต. การโต้แย้งตามหนังสือของนาย อ. ดังกล่าวจึงไม่ก่อให้เกิดประเด็นเรื่อง
แย้งการครอบครองเช่นกัน ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องเกิน 2 ปี นับแต่จำเลยแย้ง
การครอบครองที่ดินพิพาท โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเอาคืนการครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา 1375
วรรคสอง จึงเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่า ที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 108
หมู่ที่ 2 ตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย ให้จำเลยไป
เพิกถอนคำคัดค้านการรังวัดออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาท ห้ามจำเลยคัดค้านหรือยุ่งเกี่ยวกับการ
รังวัดออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาท หากจำเลยไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทน
การแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องและบังคับโจทก์ในฐานะ
ผู้จัดการมรดกของผู้ตายไปจดทะเบียนเพิกถอนรายการจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ 30
กรกฎาคม 2552 หากโจทก์ไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา และให้โจทก์
ส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) สำหรับที่ดินพิพาทให้แก่จำเลย โจทก์ให้การและ
แก้ไขคำให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์ส่งมอบ
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 108 ตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมืองตราด

จังหวัดตราด แก่จำเลย และให้โจทก์จดทะเบียนเพิกถอนรายการจดทะเบียนโอนมรดกลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2552 หากโจทก์ไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของโจทก์ กับให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องเดิมของโจทก์ให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษากลับว่า ที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 108 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เป็นทรัพย์สินมรดกของนายตึงหรือตึง ห้ามจำเลยขัดขวางการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกของโจทก์ ให้จำเลยไปเพิกถอนคำคัดค้านการรังวัดขอออกโฉนดที่ดินพิพาท กับห้ามจำเลยยุ่งเกี่ยวกับการรังวัดขอออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทต่อไป หากจำเลยไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลย ยกฟ้องแย้งค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องแย้งในศาลชั้นต้นให้เป็นพับ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องเดิมทั้งสองศาล และฟ้องแย้งในชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 20,000 บาท จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังเป็นยุติว่า นายตึงหรือตึง บิดาโจทก์มีภรรยา 2 คน คือ นางห้อย กับนางห้อง โจทก์เป็นบุตรที่เกิดกับนางห้อย มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 8 คน ส่วนนายอวย บิดาจำเลยเป็นบุตรของนายตึงที่เกิดกับนางห้อง มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 3 คน นายตึงถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2522 โดยมีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 108 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เนื้อที่ 18 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินพิพาท และที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 37 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เนื้อที่ 3 งาน 20 ตารางวา วันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ศาลมีคำสั่งตั้งโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายตึงตามสำเนาคำสั่ง วันที่ 30 กรกฎาคม 2552 โจทก์จดทะเบียนรับโอนที่ดินทั้งสองแปลงในฐานะผู้จัดการมรดกของนายตึง ตามสำเนานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) นายอวยถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2555 ตามสำเนามรณบัตร วันที่ 4 กรกฎาคม 2555 โจทก์ขอรังวัดออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทตามสำเนาคำขอออกโฉนดที่ดิน และนำเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไปรังวัดที่ดินพิพาทวันที่ 24 ธันวาคม 2555 แต่จำเลยซึ่งครอบครองทำประโยชน์อยู่ในที่ดินพิพาทคัดค้านไม่ยอมให้รังวัดอ้างว่าเป็นของนายอวย ตามสำเนาบันทีกถ้อยคำ วันที่ 3 มกราคม 2556 โจทก์ขอยกเลิกคำขอออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาท ตามสำเนาบันทีกถ้อยคำ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยังคงวินิจฉัยอีกว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของนายตึงนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า แม้จำเลยขณะคดีในศาลชั้นต้นก็ตาม แต่จำเลยก็ยังมีสิทธิที่จะตั้งประเด็นส่วนที่จำเลยไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นมาในคำแก้อุทธรณ์ได้ ในประเด็นที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยฟังว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของนายตึงซึ่งจำเลยก็ได้โต้แย้งแก้อุทธรณ์ไว้ในข้อ 2 ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่ทรัพย์สินมรดกของนายตึง ไม่อาจนำไปแบ่งปันให้ทายาท ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ตั้งประเด็นในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของนายตึงหรือไม่ กับฟังว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของนายตึงจึงชอบแล้ว ที่จำเลยฎีกาว่า ศาลชั้นต้นวินิจฉัยหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง เป็นไปตามประเด็นที่เกิดจากฟ้องแย้งของจำเลยและคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์ จึงไม่เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นและเป็นการไม่ชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 วรรคหนึ่ง เห็นว่า โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกขอรังวัดออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินพิพาท แต่จำเลยคัดค้านการรังวัด โจทก์จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้บังคับจำเลยไป

เพิกถอนคำคัดค้าน ส่วนการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองที่จะต้องฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง นั้นจะต้องเป็นกรณีที่มีการแย่งการครอบครองที่ดินกันและฝ่ายที่ถูกแย่งการครอบครองประสงค์จะเอาที่ดินคืน จึงต้องฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่คดีนี้จำเลยมิได้ให้การยอมรับว่าที่ดินเป็นมรดกของนายตึงซึ่งตกทอดแก่ทายาทและจำเลยแย่งการครอบครองมาจากทายาทคนอื่นจนได้สิทธิการครอบครองแล้วแต่อย่างใด หากแต่ให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่ทรัพย์มรดกของนายตึง ไม่อาจนำไปแบ่งปันให้ทายาทได้ เพราะนายตึงยกให้นายอวยบิดาจำเลยตั้งแต่นายตึงยังมีชีวิตอยู่ เท่ากับอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของนายอวยและตกทอดมาเป็นของจำเลย โดยนายอวยและจำเลยมิได้แย่งการครอบครองจากผู้ใด คดีจึงไม่ก่อให้เกิดประเด็นเรื่องแย่งการครอบครอง เพราะการแย่งการครอบครองจะมีได้ก็แต่ในที่ดินของผู้อื่น ไม่อาจแย่งการครอบครองในที่ดินซึ่งตนเองมีสิทธิครอบครองหรือเป็นเจ้าของได้ แม้ภายหลังที่โจทก์มีหนังสือ แจ้งให้ทายาทและนายอวยไปตกลงแบ่งปันทรัพย์มรดกของนายตึง นายอวยได้มีหนังสือ ไปถึงโจทก์ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่ทรัพย์มรดกของนายตึงที่จะต้องนำไปแบ่งปันให้ทายาท ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแห่งการยึดถือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1381 เพราะจำเลยมิได้ให้การยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของตึง การโต้แย้งตามหนังสือของนายอวยดังกล่าวจึงไม่ก่อให้เกิดประเด็นเรื่องแย่งการครอบครองเช่นกัน ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นฟังว่า โจทก์ฟ้องเกิน 1 ปี นับแต่จำเลยแย่งการครอบครองที่ดินพิพาท โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเอาคืนการครอบครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็น ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 วรรคหนึ่ง จึงชอบแล้ว ที่จำเลยฎีกาว่า การขออนุญาตออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทมิได้เป็นการดำเนินการเพื่อการจัดการมรดกหรือการแบ่งปันทรัพย์มรดกระหว่างทายาท โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องนั้น เห็นว่า การขอร้องวัดออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทจากเดิมที่เป็นที่ดินมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นเพียงหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ย่อมจะทำให้ทราบแนวเขตและเนื้อที่ของที่ดินได้แน่นอนชัดเจน ซึ่งก็จะเป็นผลดีต่อการแบ่งปันทรัพย์มรดกระหว่างทายาทนั่นเอง แต่ถูกจำเลยขัดขวาง อ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องเพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของนายตึงหรือไม่ ฎีกาของจำเลยทุกข้อดังกล่าวข้างต้นล้วนฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยฎีกาในข้อสุดท้ายว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาห้ามมิให้จำเลยขัดขวางการแบ่งปันทรัพย์มรดกของโจทก์เป็นการพิพากษาที่เกินคำขอ และโจทก์ขอยกเลิกคำขออนุญาตออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทแล้ว คำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยไปเพิกถอนคำคัดค้านการขออนุญาตที่ดินไม่อาจบังคับได้นั้น เห็นว่า โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยไปเพิกถอนคำคัดค้านการขออนุญาตที่ดินและห้ามจำเลยคัดค้านหรือยุ่งเกี่ยวกับการรังวัดออกโฉนดที่ดินเท่านั้น โดยมีได้มีคำขอห้ามจำเลยขัดขวางการแบ่งปันมรดกของโจทก์ในกรณีอื่นด้วย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาห้ามจำเลยขัดขวางการแบ่งปันมรดกของโจทก์จึงเกินคำขอ และเมื่อโจทก์ขอยกเลิกการขออนุญาตออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทแล้ว ตามสำเนาบ้นที่กถ้อยคำ คำคัดค้านการขออนุญาตที่ดินของจำเลยย่อมถูกยกเลิกไปด้วย จึงไม่มีเหตุที่จะต้องบังคับให้จำเลยไปเพิกถอนคำคัดค้านการขออนุญาตที่ดินอีก ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 2 ที่ห้ามจำเลยขัดขวางการแบ่งปันมรดกของโจทก์และที่ให้จำเลยไปเพิกถอนคำคัดค้านการรังวัดออกโฉนดสำหรับที่ดินพิพาท กับห้ามจำเลยยุ่งเกี่ยวกับการรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาทต่อไป หากจำเลยไม่ดำเนินการให้

ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยเสีย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาทั้งตามฟ้องและฟ้องแย้งให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 2

องค์คณะ

ณฤทธิ์ บุญปรีอาทร · ประพาฬ อนมาน · อรรถพ จุฬาพิมพ์พันธุ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/7381/2558>